

Tema. Šatrijos Ragana. „Sename dvare“.

Tikslai:

- mokyti išsakyti asmeninę nuomonę ir ją argumentuoti;
- lavintis sakininės kalbos įgūdžius, dalyvaujant pokalbyje;
- ugdyti kūrybinius gebėjimus, mokantis charakterizuoti veikėjo išorę ir nuspėjant mintis;
- ugdyti dorinę sąmonę analizuojant kūrinio vertybių sistemą.

Pamokos tipas ir forma. Grožinio kūrinio analizės ir apibendrinimo.

Metodai ir būdai: euristinis pokalbis, savarankiškas mokinių darbas.

Mokymo priemonės (pagrindinės ir papildomos):

1. Daujotytė V., Tamošaitis R., Tūtlytė R., Viliūnas G. Literatūra XI-XII klasei, K., 2003, I dalis.

Literatūra:

1. Aktyvaus mokymosi metodai. V., 1998.
2. Daujotytė V. Šatrijos Raganos pasaulyje. – V., 1997.
3. Daujotytė V. Parašyta moterų. - V., 2001.
4. Lietuvių literatūros enciklopedija. 2001.
5. Literatūros teksto interpretacija. - V., 2000.
6. Ruseckienė L. Literatūros pedagogikos studijos. – V., 2001.

PAMOKOS SITUACIJA

Praeitą pamoką buvo analizuojama Šatrijos Raganos apysaka „Sename dvare“, gilinamas suvokimas.

Ši pamoka bus taip pat kūrinio analizės, bet kartu ir apibendrinimo.

Po šios pamokos mokiniais rašys interpretaciją.

Pamokos struktūra, metodai, laikas	Mokytojo veikla	Mokinio veikla
I. Įvadiniai darbai (5–6 min.)	Pamokos pradžioje trumpai pakartoja, apie ką buvo kalbėta praeitoje pamokoje, patikrina, kaip mokiniai atliko namų užduotį.	Keli mokiniai perskaito, kaip atsakė į namų darbų klausimus.
II teksto suvokimo gilinimas (analizė)	Išdalina užduotis (žr. Priedą Nr. 1). Atliktas surenka ir vertina.	Savarankiškai atsakinėja į pateiktus klausimus.

(15 min.)		
Euristinis pokalbis 20 min.	Pasako, kad šiandien bus baigtas analizuoti kūrinys ir dabar trumpai peržvelgsime apysakoje atskleidžiamas didaktines nuostatas:	
	1. Kas rodo, kad mamatė yra ne tik gera vaikų draugė, mama, bet ir ugdytoja?	Mamatė groja, seka vaikams pasakas, o vaikai skaito knygeles. Be visų pamokymų, mamatė, būdama gera vaikų psichologė, aiškina gyvenimo tiesas, moko daryti gerus darbus (mirus Kazelei, ji puikiai pamoko Irutę, kad ši negailėtų savo geriausios jupelės).
	2. Kokių gyvenimo tiesų vaikus moko bobutė?	2. (p. 246) Žmogui tik savo darbu ir vargu įgyti pinigai atneša laimę.
	3. Kokią „laimės formulę“ formuluoja apysakos pabaigoje mamatė? Ar ji pati įstengia pagal ją gyventi?	3. (p. 408) Apie įgyvendinimą gali būti įvairių nuomonių ir argumentų.
	4. Kas mamatę daro laimingą? Kodėl?	4. Vaikai ir muzika bei tas laikas, kai ji gali neskaičiuodama valandų sėdėti ir skambinti.
	5. Kaip įvardytumėt mamatės Marijos ir pono Jonavičiaus santykius? Kokie jie? Kodėl mamatės ir tėvelio santykiai visiškai priešingi?	5. (289, 401 p.) Tėvelis atstovauja realiam gyvenimui, artimas buitiskumui, o mamatė su ponu Jonavičiumi – romantikai, mėgstantys muziką, grožį, kuriam tėvelis netekia didelės reikšmės.
	6. Irutės šeima yra iš smulkiųjų bajorų luomo. Ar Marija su Liudviku atitinka to luomo žmonių įvaizdį? Už kokias idėjas pasisako mamatė? Suraskite tekste tas vietas ir pacituokite	6. (socialinis teisingumas, tautiškumas, lietuviybė – 367, 353, 360, 361)
	7. Kokias problemas mamatė išvelgia savo luome ir kokias mato esant valstiečių žmonių?	7. Bajorų nutautėjimo problema, gimtosios kalbos niekinimo, valstiečių luomo tamsumo, smulkiųjų bajorų „pasikėlimo“ iki bajorų imant iš jų pavyzdį (vestuvės pagal pavyzdį) – ironizuojamas nenatūralumas.
III Apibendrinimas (5 min.)	Kai jau yra išnagrinėtas visas kūrinys, išsiaiškinti visi prasminiai akcentai, pabandykite 5 sakiniais parašyti, apie ką yra Šatrijos Raganos apysaka „Sename dvare“.	Galimos įvairios išvalgos.

Priedas Nr. 1

1. Pagal ką kuriama apysakos kompozicija? (1 taškas)

2. Pabaikite mintį (2 taškai):

a) apysakoje taisyklinga bendrine kalbà kalba _____, nes _____ .

b) žemaičiuoja _____.

3. Kodėl dėl bičių susiginčiję kaimo žmonės santykius eina aiškintis į dvarą? (1 taškas)

4. Kodėl mamatė auklėdama vaikus nemoralizuoja? (2 taškai)

5. Kodėl teka panelė Paulina? (4 taškai)

5.1. Paaiškinkite, kodėl panelės Paulinos vestuvių svečiai niekina lietuvius?

5.2. Kas aktyviausiai gina lietuviybę?

6. Paaiškinkite mamatės žodžius: „Ir žavi mane mirtis...“. (2 taškai)

7. „Ir ateina didžioji Sėjėja mistiškomis armingomis akimis, blankiu veidu ir slaptina šypsena ant raudonų lyg granatų žiedas lūpų ir, savo baltomis, permatomomis, ilgapirštėmis rankomis tyliai paėmus mūsų ranką, veda už stebuklingos uždangos, kur sėdi paslaptis. Kaip kartais ima noras greičiau pasiekti paslaptį!“ (2 taškai)
Kas ta „didžioji Sėjėja“?

Kodėl mamatei norisi „pasiekti“ paslaptį?

8. Įvardinkite tris epizodus, kur apysakoje sutinkama ironija. Kas ironizuojama ir kodėl? (6 taškai)

a)

b)

c)

9. Kodėl bajorai nepritaria mamatės pasiūlymui šviesti liaudį (t.y. valstiečius)? (3 taškai)

10. Kokios spalvos dominuoja apysakoje? Kokia jų reikšmė? (2 taškai)

(25 taškai)